

Lesar samann

Tá börnini byrja í fyrsta flokki verður farið undir at læra bókstavir og at lesa, sum eitt av tí fyrsta. Tí er umráðandi, at foreldur eisini eru við á hesum økinum frá byrjan av við at lesa fyrri og seinni við börnum sínum hvønn dag.

Áðrenn börnini duga at lesa, verður mælt til at lesa fyrri teimum. Nógvir lærarar mæla til, at lisið verður í 15 minuttir hvønn dag úr bók, sum ikki hevur við skúla ella skúling at gera. Tá barnið byrjar at lesa kunnu foreldrini býta tíðina upp, har barnið lesur nakrar minuttir og foreldrini nakrar minuttir, greiðir lesivegleiðarin frá. Tá foreldur og børn velja tilfar, so heldur Marianna, at tað hjálpir væl uppá hugin hjá barninum, um bókurnar eru um okkurt, sum barnið hevur áhuga í.

– Á bókasavninum eru nógvar góðar bókur, og barnið kann finna sær okkurt, sum tað hevur áhuga í. Eg vil viðmæla krabbabókurnar,

sum eru býttar upp eftir torleika-stigi. Eisini gevur Nám nógvar góðar barnabókur út, so nógvir eru at velja í, sigur hon.

Tosa um hugtøk

Eisini er umráðandi at tosa saman um tað, sum lisið verður, tí tað eru nógvir orð og hugtøk í lisna tilfarinum, sum barnið ikki skilur. Marianna Skarðenni Poulsen heldur, at av tí, at flestu börnini eru á stovni saman við javnaldrum, so eru nógvir gerandisorð, sum tey ikki læra natúrliga longur. Tí mugu foreldur og lærarar seta sær fyrri at greiða frá tá lisið verður, so barnið venur seg við orðini og hugtøkini. Eisini verður lættari at læra at lesa, tá ein kennir fleiri hugtøk aftur í tekstunum, heldur hon.

– Fleiri orð tú kennir, fleiri orð kennir tú aftur, tá tú fert at lesa, staðfestir hon.

Marianna Skarðenni Poulsen greiðir frá, at tað er sera ymiskt, hvussu skjótt börnini læra at lesa.

Summi børn duga longu at lesa, tá tey byrja í skúla, ímeðan summi als ikki duga. Tey flestu koma tó eftir tí um jóltíðir.

Tá tey börnini læra at lesa kunnu foreldrini hava í huga, at tað hjálpir barninum um peikað verður við fingrinum, tá man lesur. Eisini kann man biðja barnið peika, tá man lesur fyrri tí, so tað sær orðið, sum lisið verður, sigur Marianna Skarðenni Poulsen.

– Hetta er soverið, sum vit gera í skúlanum, men sum avgjørt eisini er gott at gera heima, sigur hon.

Tað er ikki bert teksturin, sum er umráðandi, tá barnið skal læra bókstavir, orð og ljóð. Myndirnar eru avgjørt eisini av stórum týðningi, og tær geva nógvir orð – bæði til foreldur og barnið, heldur hon.

Samband við onnur

Tey börnini, sum koma í flokk saman skulu vera saman meginpartin av tíðini í fleiri ár, tí vigar tað sosi-

ala sambandi millum börnini í flokkinum eisini nógvir.

Tað eru serliga flokklærarar, ið taka sær av trivnaðinum í flokkinum, og Marianna Skarðenni Poulsen greiðir frá, at í fyrsta flokki eru nógvir tímar í føroyskum, sum eisini verða brúktir til at arbeiða við ymiskum samansjóvandi evnum og bólkaarbeiði annars. Harumframt er tað umráðandi, at heimini hava í huga, at tá börnini verða boðin í fðingardagar ella eitthvørt annað hjá hvørjum øðrum, so skulu tey fara, so ongin verður úthýstur.

Summir flokkar gera eisini vina-bólkar, har börnini fáa høvi til at vitja heima hjá hvørjum øðrum. Hon heldur, at tað er ymsikt, hvussu væl slíkir bólkar rigga, tí tað eru ikki øll foreldur, ið eru fð fyrri at taka í móti börnunum. Tá börnini vitja í vinabólkum er tað av allarstørsta týðningi, at foreldrini hava okkurt fyrri börnini og eru við í tí, sum fer fram.

Ein annar møguleiki er, at for-

Úr faldarinum Tá barnið byrjar at lesa

Tá tit lesa fyrri barninum:

- Setið tykkum væl til rættis, so barnið sær myndir og tekst í bókini
- Latið barnið kenna aftur og peika á orð í bókini
- Steðgið á og tosið um innihaldið, orð, myndir og annað
- Greiðið frá, um okkurt er, ið barnið ikki skilur

Lagt til rættis hava: Helga Andreassen, Gunnvá Dam og Tonní Strøm

Tá barnið lesur fyrri tær:

- Kanska skulu tit lesa eina ferð, áðrenn barnið roynir seg.
- Sigið orðið, um barnið hevur trupulleikar av tí. Umráðandi er, at barnið kemur víðari og ikki missir hugin
- Ikki steðga barninum, um tað lesur skeivt. Rættið bara um skeivleikin ger, at barnið ikki skilur.
- Tað er sera týðningarmikið, at tit rósa barninum so upplivingin verður jalig.
- Um barnið heldur, at bókin er keðilig ella ov torfør, so finnið aðra bók.
- Um barnið ynskir, so latið tað lesa somu bók fleiri ferðir.

Lagt til rættis hava: Helga Andreassen, Gunnvá Dam og Tonní Strøm

Soleiðis stuðla tit barninum málsliga:

- Lesið dagliga fyrri og saman við barninum.
- Syngið fyrri og saman við barninum. Spælið tykkum við rímum og ramsum.
- Tosið um tað tit gera (ymiskt tit síggja, les køkuuppskriftina, sjónvarpskránna, ella okkurt úr bløðunum og spyr hvat barnið hevur gjørt tann dagin).
- Hyggið at barnafilmum saman, steðgið filminum og tosið um okkurt, ið er áhugavert at tosa um.
- Rættið ikki barnið, um tað sigur okkurt skeivt. Takið setningin uppaftur við rætta málburðinum.
- Brúkið orðakort, har orð og bókstavir standa á. Setið móguliga orðakort á lutir, djóramyndir o.a.
- Forteljið søgur og latið barnið fortelja søgur, ið tað sjálvst finnur uppá.

Lagt til rættis hava: Helga Andreassen, Gunnvá Dam og Tonní Strøm

eldrini skipa fyrri tiltøkum nakrar ferðir um árið, har øll börnini við foreldrum møta og gera okkurt saman. Tá fáa øll høvi til at síggja hvønn annan og tosa saman.

Hon greiðir frá, at um man brúkar foreldrini, so er tað góður fongur fyrri flokkin og fyrri einstøku börnini. Onkuntíð hava foreldrini brúkt sítt eigna arbeiðslív ella frítíðarítriv og til dømis bjóðað börnunum við at hyggja, tá tey fletta.

– Tað hjálpir við trivnaðinum hjá barninum, tá tað sær foreldrini tosa við onnur foreldur, og tá barnið veit, at foreldurini ikki tosa negativt um hini foreldrini, börnini ella lærarar, sum barnið er saman við í gerandisdegnum, sigur Marianna Skarðenni Poulsen.